

TIEKUNNAN PÄÄTETTÄVÄT ASIAT

TIEKUNNAN VUOSIKOKOUKSESSA KÄSITELTÄVÄT ASIAT SELITYKSINEEN

Käsitellään ne asiat, mitkä ovat ajankohtaisia.

YkstL = Laki yksityisistä teistä 358/1962 muutoksineen.

Viimeisimmät muutokset ovat tulleet voimaan 1.4.2003.

Pöytäkirjaan tulisi merkitä kunkin asian kohdalla ainakin asian valmistelu, tehdyt ehdotukset ja mahdolliset äänestystulokset sekä päätös.

PÖYTÄKIRJA

_____ tiekunnan osakasten vuosikokouksesta

Aika: _____.____.20__ klo _____.____ - _____.____

Paikka: _____

1. Kokouksen avaus

Yleensä hoitokunnan puheenjohtaja tai toimitsijamies.

2. Puheenjohtajan, pöytäkirjanpitäjän, pöytäkirjan tarkastajien (2 kpl) ja äänenlaskijoiden (2 kpl) valinta (YkstL 66 §)

Varsinaisessa vuosikokouksessa, missä hyväksytään tilit ja myönnetään vastuuvapaus toimielimelle ei kokouksen toimihenkilöinä tulisi olla toimielimen jäseniä jos mahdollista.

Kokouksen avaaja hoitaa tämän pykälän puheenjohtamisen.

Tiekunnan kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa, mikä tulee kokouksen puheenjohtajan ja kahden pöytäkirjantarkastajan allekirjoittamana olla viimeistään 14 päivän kuluttua kokouksen päättymisestä asianosaisten nähtävänä kokouksessa ilmoitetussa paikassa. Pöytäkirjantarkastajat eivät ole välttämättömiä, vaan kokouksen osanottajat (jos vain muutamia) voivat allekirjoittaa pöytäkirjan ja pöytäkirja tulee näin tarkastettua.

3. Saapuvilla olleet

Kirjataan saapuvilla olleet: nimi ja kiinteistö, sekä yksikkömäärä ja sitä vastaava äänimäärä ainakin silloin, jos on mahdollisesti odotettavissa äänestys. Valmiit sarakkeet voi tuki täyttää vasta sitten, jos äänestys on tarpeen. Lista voi olla myös erillinen liite.

Esimerkki: Saapuvilla olleet

Osakkaat / Nimi	Kiinteistö	Yksiköt kpl	Äänet kpl	Äänestys § ____	
				Kyllä	Ei
Matti Meikäläinen	Huvikumpu 1:235	2525	2525	2525	
Siiri Pentikäinen	Maatila 3:12	10563	4781		4781
Paavo Kaukokaipuu	Rantapehko 6:111	1730	1730	1730	
Elsa Kohtalonlapsi	Metsämaa 8:212	1120	1120	1120	
YHTEENSÄ		15938	10156	5375	4781

Osakkaan äänimäärä saa olla enintään 30 % saapuvilla olevien osakkaitten yhteen lasketusta yksikkömäärästä (YkstL 66 § 1 mom).

Esimerkki: 15938 x 30 % = 4781 ääntä enintään.

Taulukkoon voidaan lisätä vielä haluttaessa äänestysarakkeet, jolloin äänestys ja äänestystulos ovat helppo todeta ja todistaa.

Tiekunnan kokoukset ovat suljettuja tilaisuuksia, joissa puhe- ja äänioikeus on vain osakkailla tai heidän valtuuttamillaan. Osakas ei ole esteellinen käsittelemään ja äänestämään omassa asiassa.

Tehtyä ehdotusta ei tarvitse kannattaa, vaan aina eriävien mielipiteiden syntyessä on äänestettävä ellei sitten keskustelussa löydetä sopua.

Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön puolesta voivat kaikki omistajat käyttää puheoikeutta, mutta vain yksi äänestää. Eliikä on sovittava kuka käyttää mahdollisessa äänestyksessä kiinteistön äänivaltaa. Pelkän käyttömaksun suorittajilla (ei osakkaita) on kokouksessa oikeus moittia vain omaa maksuaan (*YksTL:n 68 §*).

Tiekunnan kokouksessa asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänitenemmistöllä.

Äänen mennessä tasan ratkaisee se mielipide mitä puheenjohtaja on äänestänyt.

Äänien määräytymistavasta johtuen kaikki äänestykset ovat avoimia.

Tieosakasten kokouksessa ei osakas siis ole esteellinen käsittelemään mitään asiaa eli hän voi puhua ja äänestää myös omassa asiassa.

4. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus (*YkstL 65 §*)

4.1. Tiekunnan kokouksesta on ilmoitettava osakkaille (ja muille maksuvelvollisille) kutsukirjeellä postin välityksellä tai muulla tavalla. Muu tapa lienee "nyrkkipostin" välityksellä.

4.2 Toinen vaihtoehto on julkaista kokouskutsu paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä ja lähettää ulkopaikkakuntalaisille samalla kutsukirje.

Esim. "Pylväsilmoitus" tai suullinen puhelinkutsu ei riitä.

Kutsu on joka tapauksessa annettava vähintään 14 päivää ennen kokousta.

Vuosikokouskutsussa on mainittava tiekunnan nimen, kokousajan ja -paikan lisäksi tie ja käyttömaksujen maksuunpanoluettelon nähtävilläolopaikka ja - aika sekä tienpitoa koskevat merkittävät asiat, joita kokouksessa käsitellään. Näitä asioita voisivat olla ainakin esim.:

- Tieyksikköjen ja käyttömaksujen määrääminen
- Talousarvion vahvistaminen
- Maksuunpanoluettelon vahvistaminen
- Perusparannus-/rakentamishanke
- Lainan ottaminen
- Tieoikeuden myöntäminen ja tienpitovelvollisuudesta vapauttaminen
- Maanmittaustoimituksen hakeminen
- Tiekuntien yhdistäminen, uusien tieosien liittäminen
- Hoitokunnan jäsenten/toimitsijamiehen valinta
- Kaupungin-/valtionavustuksen hakeminen
- Liikennemerkkien asettaminen
- Korvausasiat
- Tonttiliittymän kunnossapidosta johtuva erimielisyys/liittymän kunnostaminen

Osakasten ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on aina mainittava kaikki käsiteltävät asiat. Paras tapa lienee aina postittaa kokouskutsun yhteydessä myös asialista, jolloin varsinaisessa kutsussa voidaan viitata asialistaan.

Kokouskutsun sisältövaatimus nostaa huomattavasti lehtikuulutuskuluja, mikäli sitä vaihtoehtoa käytetään.

Esimerkki: Kokouskutsu

KOKOUSKUTSU

Katiskalahden yksityistien osaksten vuosikokous pidetään **lauantaina 28.6.2008 klo 18.00** alkaen Katiskalahden tanssilavalla, osoite Katistakalahdentie 12, 00000 OMAKUNTA.

Kokouksessa käsitellään tavanomaisten tiekunnan päätettävien asioiden lisäksi erityisesti seuraavia asioita:

- talousarvion vahvistaminen
- maksuunpanoluettelon vahvistaminen
- tieyksikköjen ja käyttömaksujen uusiminen
- tien perusparantaminen Vaskijoen sillan kohdalla
- kaupungin- ja valtionavustuksen hakeminen
- pankkilainan ottaminen perusparantamishankeen rahoittamiseksi
- nopeusrajoitus tien alkupäästä Vaskijoelle asti

Tie- ja käyttömaksujen maksuunpanoluettelo vuodelle 2008 on nähtävillä hoitokunnan puheenjohtajan Matti Meikäläisen kotona, osoite Katistakahdentie 1, 00000 Omakunta tästä päivästä alkaen.

Omakunta 12.6.2008

Hoitokunnan puheenjohtaja Matti Mittari

Tiekunnan kokouksen saapuvilla olevien lukumäärästä ei ole erityisiä määräyksiä.

Paikalla tulisi olla kuitenkin vähintään kolme osakasta: (YksTL 66 § 3 mom) Puheenjohtaja ja 2 pöytäkirjantarkastajaa. Jos kokoukseen ei muita saavu, yksikin tieosakas voi pitää kokouksen, mikäli kokouskutsut on toimitettu lain edellyttämällä tavalla. Tällöin paikalla oleva tieosakas myös tarkastaa pöytäkirjan.

5. Tieoikeuden antaminen tai lakkauttaminen (YksTL 9§ 1 mom, 10 § 1 mom, 28 § 2 mom.)

Tieoikeus voidaan myöntää kiinteistön/määräalan omistajalle, toisen maalla olevan pysyvän rakennuksen omistajalle ja pysyvän kiinteistöön kohdistuvan hallintaoikeuden haltijalle sekä luvallista liikennettä tai muuta elinkeinoa harjoittavalle ja kaivokselle. Tieoikeus on annettava, jos se on välttämätön em. kiinteistön käytölle tai liikenteen- tai elinkeinonharjoittamiselle eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa tai vahinkoa kiinteistölle, minkä alueella tie on taikka muille tienkäyttäjille. Tieoikeus siirtyy myös uudelle omistajalle ilman muuta.

Osakas voidaan vapauttaa tienpitovelvollisuudesta vain hänen omasta vaatimuksestaan. Tällöin osakkaan on osoitettava, että kulku kiinteistölle tapahtuu tosiasiallisesti muuta kautta.

6. Tieyksikköjen ja käyttömaksujen määrääminen ja muuttaminen

(YksTL 23 §, 26 §, 28 § 1 mom., 29–30 §)

Tieyksiköt määrätään ensimmäisen kerran viran puolesta tiekuntaa perustettaessa. Tämän jälkeen on tiekunnan itse huolehdittava yksikköjen ajantasallapidosta. Tieyksikköjä on muutettava, kun osakkaan liikenne on oleellisesti muuttunut.

Tieosakkaat voivat päättää, että tiemaksuun sisällytetään tieyksikköjen perusteella määrätyn maksun lisäksi kaikille tieosakkaille määrättävä samansuuruinen perusmaksu, mikä kattaa tiekunnan hallintoasioiden hoitamisesta aiheutuvat välittömät kustannukset.

Myös osakkaalle, joka käyttää tietä tilapäisesti tavalla, mikä huomattavasti poikkeaa siitä mikä on otettu huomioon tieyksikköjä määrättäessä voidaan määrätä käyttömaksulisäliikenteestä esim. rakentamisen aikana.

Käyttömaksun suuruudesta ja suoritustavasta osapuolet voivat sopia. Muutoin käyttömaksu on määrättävä sen mukaan, mikä katsotaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon vastaavanlaisesta tienkäytöstä osakkaalle määrättävä yksikkömaksu. Se joka on velvollinen suorittamaan käyttömaksua, on velvollinen myös tekemään selvitys viivytyksestä kuljetuksen päätyttyä hoitokunnan puheenjohtajalle tai toimitsijamiehelle kuljetetun tavarán määrástá ja kuljetustavasta uhalla, että maksuun suuruus voidaan muutoin vahvistaa arvion perusteella.

Maanmittauslaitos on laatinut suosituksen yksityisteiden tienpidon osittelusta:
Julkaisu NRO 92/2010.

7. Tien tekemisen korvaaminen (YkstL 24 §)

Jos sille, joka on saanut oikeuden tiehen, on katsottava koituneen hyötyä tien tekemisestä, mikä on suoritettu **viidentoista viimeksi kuluneen vuoden aikana** ennen tieoikeuden saamista, voidaan hänet velvoittaa maksamaan kohtuullinen korvaus tien tekemisen kustannuksista.

Säädös ei koske sellaista osittamalla muodostunutta kiinteistöä, mitä vastaava tienpitovelvollisuus on otettu jo huomioon osittamisen alaisen kiinteistön tienpitovelvollisuutta määrättäessä. Esim. tilan talouskeskus myydään ja uusi omistaja tulee tieosakkaaksi tai maatilán sittemmin myydyt rantatontit on huomioitu jo tien rakentamiskustannuksia jaettaessa.

Korvausta määrättäessä on otettava huomioon tien tekemisestä kulunut aika ja tiestä saatava hyöty.

On huomioitava, että korvausperusteena on oltava tien tekemisen (ei vuosittaisia tien kunnossapitokustannuksia) todelliset kustannukset, mitkä muutetaan maanrakennuskustannusindeksillä tieoikeuden saamishetkeen, mitä kustannusta pienennetään tien tekemisestä kuluneen ajan mukaan niin, että esim. 7,5 vuoden kuluttua huomioidaan kustannuksista vain puolet.

Näin saatuun arvoon lisätään valmiista tiestä uudelle osakkaalle tuleva hyöty, mikä onkin jo vaikeampi asia arvioida ja on tapauskohtaisesti harkittava.

Uudelle osakkaalle tuleva hyöty lienee merkittävä, jos tie on kohtuullisen hyväkuntoinen ja korvaavan muun kulkuyhteyden rakentaminen olisi vaikeaa ja kallista sekä osakkaan tienkäyttö on runsasta.

On huomattava, että uudelle osakkaalle määrättävä tien tekemisen korvaus on oltava kuitenkin aina pienempi kuin mitä on tai olisi määrätty samanlaisesta tien käytöstä vanhojen osakkaiden maksettavaksi tietä tehtäessä tienrakennusindeksi huomioiden.

Kun tien rakentamisesta on kulunut 15 vuotta, ei rakentamiskustannuksia voi enää periä uusilta osakkailta lain mukaan.

8. Talousarvion vahvistaminen seuraavaa varainhoitokautta varten (YksTL 64 § 2mom. Kohta 3)

Yksitystielaki edellyttää, että tienpitäjän on käytettävä rahaa menoihinsa taloudellisesti.

Varainhoitokausi voi olla 1 - 4 vuotta. Tiemaksut voidaan päättää kuitenkin kerätä vuosittain suurien kertamaksujen välttämiseksi.

Rahaa ei pidä kerätä enempää kuin välttämättömiin menoihin tarvitaan.

Kaupunginavustusperusteissa edellytetään, että tiekunnan tulee käyttää tienpitoon omia varojaan kaupunginavustusta vastaava summa. Avustusta saavien tiekuntien rahankäyttöä tarkkaillaan sekä suoritetaan tiekatselmuksia tiejaoston toimesta.

9. Tie- ja käyttömaksujen maksuunpanoluettelon vahvistaminen (YksTL 64 § 2 mom. Kohta 4)

Maksuunpanoluettelon tulee perustua viimeksi tiekunnan yleisessä kokouksessa hyväksytyihin tieyksiköihin ja käyttömaksuperusteisiin, mitkä ovat laillistuneet. Maksuunpanoluettelo on oltava maksuvelvollisten **nähtävänä vähintään 14 päivän** ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa.

Maksuunpanoluettelossa on oltava tieyksikön hinta, jokaisen osakkaan yksikköjen määrä ja sen mukaan laskettu tiemaksu, kerättävien maksujen yhteismäärä sekä eräpäivä.

Maksuunpanoluettelo voi perustua etukäteen tiekunnan kokouksessa päätettyyn yksikön hintaan tai toimielimen kokoukselle laatimaan talousarvioesitykseen.

Tiekunnan talousarviokokouksessa **ei voi enää muuttaa tieyksikköjä** tai käyttömaksun perusteita. Talousarvion loppusummaa ja yksikön hintaa sen sijaan voidaan muuttaa (*KKO:1983-II-76*).

10. Rahalainan ottaminen (*YksTL 64 § 2mom. Kohta 5, 76 §*)

Tiekunta voi ottaa päätöksellään lainaa. Muista kuin yleisistä varoista myönnetty laina on maksettava pois 10 vuoden kuluessa.

11. Toimituksen hakeminen (*YksTL 64 § 2 mom. Kohta 6*)

Tiekunta voi hakea maanmittaustoimitusta tieoikeuden, tienpitoaineen ottopaikan, puutavaran varastointipaikan, pysäköimispaikan perustamista varten sekä venevalkaman ja venelaiturin perustamista varten tarpeellisen maa-alueen hankkimiseksi.

12. Tiekunnan tiehen liittyvän muun tien kunnossapidon ottaminen osaksi tai kokonaan tiekunnan toimesta hoidettavaksi (*YkstL 64 § 2 mom. Kohta 7*)

Tiekunta voi ottaa hoidettavakseen korvausta vastaan esim. jonkun osakkaan omalla maallaan olevan tiekunnan tiehen kuulumattoman tien kunnossapidon tai jopa jonkun muun yksityistien kunnossapidon.

Tiekunnan tulee päättää asiasta ja mahdollisista ehdoista. Näissä tapauksissa on kuitenkin aina otettava huomioon mahdolliset verotukselliset seuraamukset.

13. Toimitsijamiehen ja tämän varamiehen tai hoitokunnan jäsenten ja varajäsenten valinta (*YkstL 64 § 2 mom. Kohta 8, 50 § 2mom., 58 - 63 §*)

Tiekunta päättää onko toimielimenä toimitsijamies ja hänen varamiehensä vai hoitokunta, mihin kuuluu kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hoitokunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeelliset muut toimihenkilöt. Toimielimeen voidaan valita joku muukin kuin osakas. Ketään ei voi valita vastoin tahtoaan.

Toimielimen toimikausi on **enintään neljä vuotta** kerrallaan.

Tiekunnan nimen kirjoittaa toimitsijamies tai hänen varamiehensä yksin taikka hoitokunnan kaksi jäsentä yhdessä. Tiekuntaa edustaa tuomioistuimessa tai muissa viranomaisissa toimitsijamies tai hoitokunnan jäsen taikka näitten varamies.

Toimielimen jäsenille voidaan maksaa kohtuullinen palkkio.

- käyttää tiekunnan puhevaltaa viranomaisten luona ja edustaa muutoinkin tiekuntaa
- pitää tiliä tiekunnan tuloista ja menoista sekä esittää tilitys tarkastettavaksi
- valmistaa ehdotus tiekunnan talousarvioksi
- laatia ehdotus tieyksikköjen ja käyttömaksujen muutoksiksi
- valmistella tie- ja käyttömaksujen maksuunpanoluettelo
- huolehtia tie- ja käyttömaksujen perinnästä
- ilmoittaa maanmittaustoimistolle toimielimen jäsenten muutoksista
- kieltää tien heikentyneen kunnan takia tietä vaurioittava käyttö tai rajoittaa sitä
- määrätä tarvittaessa sillan tai lautan suurin sallittu kuorma
- antaa tarvittaessa määräämillään ehdoilla lupa tien tilapäiseen käyttämiseen, sillan tai lautan sallitun kuorman ylittämiseen
- tienpidosta huolehtiminen

14. Tiemaksujen perintä metsäteillä (YkstL 67 §)

Tiekunta voi metsäteillä päättää, että tiemaksujen asemesta peritään kuljetuksista käyttömaksu. Tällöinkin on päätettävä käyttömaksujen perusteista.

15. Tiekunnan varainhoitokauden alkamis- ja päättymisaika (YksTL 64 § 2 mom. Kohta 9)

Tiekunnan varainhoitokausi on pääsääntöisesti yksi vuosi mikä voi olla kalenterivuosi taikka esim. heinäkuun alusta kesäkuun loppuun.

Tieosakkaiden päätöksellä varainhoitokausi voi olla pituudeltaan 1 - 4 vuotta. Suositeltavaa olisi tässäkin tapauksessa määrätä tiemaksut kannettavaksi kuitenkin vuosittain, elleivät vuosimaksut ole erityisen pieniä.

16. Tiekunnan tilityksen tarkastaminen (YksTL 64 § 2 mom. Kohta 10)

Tiekunnan tilintarkastus voidaan suorittaa joko vuosikokouksessa taikka kahden valitun tilintarkastajan toimesta ennen vuosikokousta.

Tilientarkastustavasta on tehtävä päätös ja valittava mahdolliset tilintarkastajat.

17. Tien käyttämistä koskevan kiellon antaminen (YksTL 80 § 1 mom, 96 §)

Tien käyttämiseen tarvitaan tieosakkaiden taikka tiekunnan lupa. Tiekunta voi yleisesti kieltää kaikilla tai joillakin moottori- tai hevosajoneuvoilla tapahtuvan tienkäytön tai työkoneen kuljettamisen niiltä, joilla ei ole oikeutta tiehen. Mikäli valtio tai kunta avustavat tien kunnossapitoa ei kieltoa saa antaa. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tarvitaan tällöinkin tiekunnan lupa.

Edellä olevasta poiketen voidaan kunnan suostumuksella kieltää tai rajoittaa muiden kuin tieosakkaiden tienkäyttöä mikäli siitä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle (YkstL 96 §).

Huom: Tilapäisen tienkäyttöoikeuden muulle kuin osakkaalle voi antaa toimitsijamies tai hoitokunta ellei em. kieltoa ole annettu.

Jos kunta on avustanut yksityisen tien rakentamista ei muiden kuin osakkaiden kulkua voi kieltää kymmenen vuoden aikana viimeisen avustuserän nostamisesta lukien (YkstL 96 § 1 mom).

18. Tiekunnan vuosikokouksen ajankohta ja kokousten väli (YksTL 65 §)

Tiekunnan vuosikokous on pidettävä vuosittain ennen kesäkuun loppua, jolleivät tieosakkaat toisin päättä, sekä muita kokouksia tarpeen mukaan.

Vuosikokouksen paras ajankohta lienee joka tapauksessa alkuvuodesta.

Poiketen edellä olevasta tieosakkaat voivat päättää, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina. Vuosikokousta vastaava kokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi (YkstL 65 § 2 mom).

Tämä edellyttää, että vuosikokouksessa päätetään mm. talousarvion ja tiemaksujen maksuunpanon vahvistamisesta koko vuosikokouskaudelle. Tiemaksujen maksuunpano voidaan tietenkin toimeenpanna vuosittain tässäkin tapauksessa. Pääsääntöisesti säädös koskee vähän tai harvoin liikennöitäviä metsäteitä.

Muita osakasten kokouksia tiekunta pitää tarpeen mukaan.

19. Tienpidosta päättäminen (YksTL 64 §1 mom.)

Yksi tärkeimmistä asioista tiekunnan kokouksissa on tietenkin tien kunnossapidosta päättäminen ja ohjeitten antaminen toimielimelle.

Tiekunta ei voi päättää, että joku tai jotkut tieosakkaat joutuvat omalla kustannuksellaan omin toimenpitein suorittamaan kunnossapitotoimenpiteen, esimerkiksi talviaurauksen.

"Tie on pidettävä sellaisessa kunnossa kuin sen tarkoitus ja siitä tuleva hyöty edellyttävät, kuitenkin niin, ettei siitä aiheudu tieosakkaalle kohtuuttomia kustannuksia." (YkstL 7 § 4 mom).

Tienpito tulee tapahtua tiekunnan toimesta. Toki tieosakas voi ottaa suorittaakseen tienpitoa ja laskuttaa siitä tiekuntaa tai suorittaa toimenpiteen sopimuksen mukaan tieyksikköjään vastaan.

"Jos tieosakas vaatii tienpitoa kokonaan tai tietyiltä osin suoritettavaksi ilmeisesti korkeampaa tasoa vastaavana kuin edellä (YkstL 7 § 3 mom) tässä pykälässä on sanottu, on osakkaan, tarvittaessa ennakolta, suoritettava siitä aiheutuvat kustannukset." (YkstL 7 § 5 mom).

20. Muut asiat

20.1. Asiakirjojen lunastusmaksut

Tiemaksun suorittajalla on oikeus saada otteita tiekunnan päätöksistä ja asiakirjoista. Osakkaat päättävät näiden lunastushinnoista.

20.2. Tiekunnan lausuntojen antaminen

21. Tiekunnan osakasten kokouksen pöytäkirjan nähtävillä pitäminen

Viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta. Ilmoitetaan aika ja paikka.

22. Muutoksen hakeminen tiekunnan päätökseen (YkstL 70 §) ja päätöksen täytäntöönpano

Mikäli osakas on tyytymätön tiekunnan kokouksen päätökseen on hänellä oikeus **saattaa päätös kunnan tielautakunnan ratkaistavaksi**.

Muutosvaatimus on osakkaan tehtävä viimeistään 30. päivänä päätöksen tekemisestä siitä huolimatta oliko osakas kokouksessa vai ei. Sama määräaika koskee muuta asianosaista, joka on ollut läsnä kokouksessa.

Sen sijaan, jos päätös koskee sellaisen asianosaisen oikeutta, joka ei ole tieosakas ja joka ei ole ollut kokouksessa saapuvilla, vaatimuksen tekemisen määräaika lasketaan päivästä, jolloin hän on saanut tiedon päätöksestä. Tällöin on tieto päätöksestä annettava todisteellisesti.

Tiekunnan päätökset ovat pääsääntöisesti täytäntöönpanokelpoisia välittömästi.

22.1. Kunnan tielautakunta

Tieosakkaalla tai muulla asianosaisella, joka katsoo, ettei tiekunnan kokouksen päätös ole tehty laillisessa järjestyksessä tai ettei se muutoin ole lain mukainen taikka että päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta, on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi kirjallisella **muutosvaatimuksella**.

Muutosvaatimuksesta on käytävä ilmi mihin tiekunnan päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutosta haetaan sekä perustelut.

Samoin hakemusasioissa hakemusasiakirjasta on käytävä selville mitä asiaa haetaan sekä perustelut.

Tielautakunnan toimitusmenettelyä voidaan rinnastaa osaksi tuomioistuinmenettelyyn. Tielautakunnan jäseniin sovelletaan tuomarin esteellisyysperiaatteita.

Tielautakunnan toimitukset ovat avoimia, joten kuka tahansa voi tulla seuraamaan asian käsittelyä. Puheoikeus lautakunnan jäsenten ja kutsuttujen asiantuntijoiden lisäksi sen sijaan on vain asianosaisilla, heidän avustajillaan ja mahdollisilla todistajilla.

Tielautakunnan toimitukset ovat maksullisia.

22.2. Käräjäoikeuden Maa oikeus

Maa oikeus ratkaisee lopullisesti ne asiat, mitkä tielautakunnan päätöksen jälkeen sille alistetaan.

Maa oikeuden päätökseen tyytymätön voi kylläkin hakea muutoksenhakuoikeutta korkeimmalta oikeudelta.

Maa oikeuden päätös on maksullinen.

22.3. Käräjäoikeus

Käräjäoikeudessa käsitellään hakemuksesta pääasiassa sopimusteiden tiepidosta tehtyjen sopimusten erimielisyyksiä ja kaikkinaiset rangaistusvaatimukset.